

Overdenking dienst zondag 11 juni 2023

Oude Kerk Borne

Thema: Geniet van het leven

Lezingen: Prediker 9: 1 – 12 en 1 Corinthiërs 12: 12 – 14, 26 - 27

Lieve mensen hier aanwezig of thuis online met ons verbonden, 'Geniet van het leven'.....En als ik die zin zeg komt er bij mij vanzelf achter aan: 'Geniet van het leven want het duurt maar even'. Want ook al duurt het leven van een mens lang.....dan nog kun je het gevoel hebben dat het wel wat langer had mogen duren.....laat staan wanneer mensen afscheid moeten nemen van een lieve naaste die op jonge leeftijd sterft. 'Geniet van het leven want het duurt maar even'. Kort maar krachtig geeft het de boodschap van Prediker weer. Prediker voert het woord in de derde eeuw voor Christus. Hij is wijsheidsleraar aan het hof van de koning. Aan het begin van het boek blijkt dat hij zich gelijk stelt aan de koning, koning Salomo. Dat doet hij om zijn woorden bij kracht bij te zetten. Wijsheidsleraren begeleiden mensen bij hun zoektocht hoe te leven in die tijd.

We willen allemaal grip op ons leven. Het lijden in de wereld dichtbij en ver weg laat zien dat we die grip niet hebben. En wij mensen piekeren dan over het lijden dat anderen treft, over waarom de één zoveel en de ander bijna niks, over wat jezelf soms overkomt, over het lijden in de wereld.....We willen er op z'n minst iets van ja, ja wat eigenlijk in ontdekken. Want anders kunnen we toch niet leven met zoveel narigheid om ons heen.....En wij mensen maar piekeren. Prediker piekert ook op zijn manier. Vanwege zijn koninklijke positie had hij gedacht eeuwige roem te kunnen verwerven. Als hij zo het leven beschouwt blijkt het aanzienlijk weerbarstiger te zijn dan te genieten van zo'n eeuwige roem. Je voelt dat hij denkt: het is onrechtvaardig. Of je nou goed of slecht leeft.....de enige zekerheid die we allemaal hebben is dat ons leven eindigt bij de dood. Want je kunt als mens goed leven.....Ook jij kunt niet in de toekomst kijken en zo misschien grip krijgen op je leven.....je weet dat iedereen uiteindelijk hetzelfde lot wacht.

Nu kun je als reactie daarop je suf gaan piekeren over hoe het allemaal in het leven zit. Je kunt ook hard en gevoelloos worden – zo van: ik laat mij niet meer raken door alles wat er gebeurt, het zal mijn tijd wel duren. Prediker zegt: doe dat allemaal niet. Pieker je niet suf. Wordt niet hard en gevoelloos. Wijs is om allereerst te beseffen dat we allemaal kwetsbare mensen zijn.

En daarom – wat je wel moet doen: genieten van het leven. Genieten van alle dagen die God je geeft. Eet je brood met vreugde en drink met een vrolijk hart je wijn. Draag vrolijke kleren – letterlijk staat er: draag witte kleren – wit: de kleur van het feest. Draag vrolijke kleren en kies een lekker geurtje. Geniet van het leven met de vrouw die je bemint. Geniet van alle dagen die God je geeft.

In vergelijking met de dood prijst Prediker het leven aan. Wie leeft heeft altijd nog iets om op te hopen. En als je leeft gebeurt er wat en heb je deel aan het leven onder de zon. Liefde, haat, hartstocht: van alles kan er in je omgaan. En zelfs het besef een kwetsbaar mens te zijn is niet zo gek. Het kan je stimuleren om wat van het leven te maken.

Voor Prediker heeft het leven het nodige voor op de dood. Wat hij over de dood zegt komt hard aan. Zo willen we toch niet praten over waar onze dierbare gestorvenen zijn?.....Wat concreet de visie van Prediker op de dood betreft werd hij natuurlijk ook beïnvloed door de tijd waarin hij leefde. Prediker gelooft niet zo zeer in een hiernamaals. Hij huldigt de traditionele opvatting van die tijd over het leven na de dood: namelijk dat het een plaats is waar geen daden en gedachten, geen kennis en geen wijsheid zijn. Wel zegt hij elders in zijn boek dat de adem van het leven weer naar God teruggaat. Daarmee vult hij het leven na de dood toch weer positiever in.

Prediker snapt er lang niet alles van: van hoe het leven in elkaar zit. Wel stelt hij dus dat het leven het nodige voor heeft op de dood. Daarom: geniet van het leven want het duurt maar even.

Prediker snapt ook niet hoe God met dit alles te maken heeft. God is er. Daar is hij van overtuigd. Maar hoe het verder zit?.....

Wel heeft hij het gevoel dat genieten van het leven een beloning van God is. God geeft ons die mogelijkheid. Daarmee wil God ons belonen voor al ons gezwoeg en getob onder de zon. Genieten van eten en drinken, van liefde en vriendschap en van nog veel meer.

Je kunt jezelf natuurlijk niet verplichten om te genieten. Plezier in het leven hebben laat zich niet afdwingen. Ik denk wel dat je er de voorwaarden voor kunt scheppen. Bijvoorbeeld door jezelf te beletten verder te gaan met piekeren. Of jezelf te beletten om te blijven kijken naar wat niet goed is, niet mooi, niet leuk. Of samen bewust open staan voor waar iets te genieten valt. Hoe mooi ik mijn werk ook vind – soms is het goed dat mensen tegen mij zeggen: 'Nu gaan we het niet over je werk hebben, over alles wat je soms meemaakt. Maar we gaan het hebben over waar je met vakantie naar toe gaat of over andere leuke dingen.'

Je kunt er voorwaarden voor scheppen om van het leven te genieten. Tegelijk denk ik dat er een vraag achter ligt. Een vraag die dieper gaat: namelijk hoe we in het leven staan. Hoe kijkt u, hoe kijk jij, ik, tegen het leven aan? Prediker stelt dat wanneer je beseft met zwoegen onder de zon geen grip op het leven te krijgen je een wijs mens bent. Pas wanneer je erkent en beleeft dat je met al je zwoegen je kwetsbaarheid niet voor kunt blijven of weg kunt duwen of voorbij kunt hollen.....en dat valt niet mee.....we worden liever niet met onze neus op onze kwetsbaarheid gedrukt.....Pas als je de betrekkelijkheid van je geploeter en je geren inziet en erkent .....dat je niet meer slaafs in je drukke bestaan rondrent.....omdat jij de baas bent en niet dat drukke bestaan.....pas wanneer je dat beseft ga je anders leven en je anders gedragen.....dan

ontstaat er pas echt ruimte om te genieten. Tijd om te genieten van familie en vrienden, van eten en drinken, van een gezellig samenzijn. Onze betekenis hoeven we niet te ontlenen aan wat we doen. Het kan een bron van vreugde zijn om te erkennen dat God God is en dat wij zijn mensen zijn, kwetsbare mensen. Die mens is écht wijs die beseft dat we korter of langer mogen spelen voor Gods aangezicht, iets van Gods creativiteit mogen verbeelden, teken van Gods menslievendheid mogen zijn. Samen genieten van het leven want het duurt maar even.

Voor Prediker is 'genieten van het leven' niet het doel op zich. Dat is wat een hedonist genoemd wordt. Hedonisme is de leer dat genieten het hoogste goed is in een mensenleven. Een hedonist zoekt het doel van zijn leven enkel en alleen in wat er te genieten valt. Zo iemand beschrijft Jesaja als 'Laat ons eten en drinken, want morgen zijn we dood.' Zo kijkt Prediker er niet tegen aan.

Voor Prediker is die mens wijs die op het juiste moment geniet van het leven. Het is bijvoorbeeld een cadeautje, een beloning om als gezond mens te mogen genieten. Dat besef je zo goed wanneer je mensen meemaakt die ernstig ziek zijn. Een wijs mens heeft weet van God en van zijn kwetsbaarheid en eindigheid als mens. Dan weet je en vind je je plaats in het leven. Dan weet je ook wanneer het goed is om te genieten.

'Geniet van het leven want het duurt maar even'. In het kort de boodschap van Prediker. Beseff en erken dat je een kwetsbaar mens bent en dat je daar niets aan kunt veranderen. Geniet daarom van de mogelijkheden die God je geeft om te genieten. Ze zijn er maar je moet ze kunnen zien en willen zien.

Te midden van al het lijden is er de opdracht om te genieten. Wanneer je geniet betekent het niet dat je niet mee zou leven mét mensen die lijden. Samen vormen we het lichaam van Christus. En als één lid lijdt, lijden anderen mee. Maar omgekeerd delen we ook in elkaars vreugde. Het hangt van de situatie af wat op de voorgrond komt. Welke mogelijkheden God u, jou, mij, ons samen op dat moment geeft. Maar dan moeten we de verschillende momenten en het verschil in de momenten wél zien.....

Beseffen en erkennend dat je een kwetsbaar mens bent.....We weten het met ons verstand.....Het beseffen en erkennen is anders, gaat dieper. Misschien zou het mooi zijn wanneer we vriendschap sluiten met onze kwetsbaarheid. Pas dan mag de kwetsbaarheid er misschien volop zijn. En dat brengt ons misschien als vanzelf bij het volop genieten van de momenten die God ons geeft. Amen.

Ds. Elly Wisselink